

nitet, ved sin, om jeg saa maa sige, Mangel paa Militarisme, og jeg tror, at den højtærede Krigsminister vilde gøre sig fortjent, hvis han vilde tage denne Sag op. Det er Afskaffelsen af den militære Hilsepligt. Det er en Ting, som flere store Militærstater have afskaffet, idet der kun der er en Pligt for Soldaterne til at hilse paa deres direkte foresatte, naar de ere i Tjenesten, have Øvelser osv. Ud over dette skulde de ikke hilse paa deres overordnede. Det vilde vist være en Velgerning, om man afskaffede den Ting. Jeg tror ogsaa, at de fleste Officerer, da det er dem til Bæsvær, helst ville af dermed, og at Disciplinen ikke vil lide noget Skaar derved.

Dernæst vil jeg spørge den højtærede Justitsminister, om Ministeren har nogen Overvejelse i Gang med Hensyn til en Medicinalreform. Det er et Spørgsmaal, som har været brændende i langt over en Menneskealder, og vi leve jo nu i Reformernes Periode. En Medicinalreform er vist ogsaa fuldt saa nødvendigt som en Retsreform, og vilde maaske vise fuldt saa gavnlige Følger, og den vil ikke tilnærmelsesvis være saa dyr, men ganske overordentlig billig. Jeg vil i ethvert Tilfælde henstille til den højtærede Justitsminister at tage denne Sag under den velvilligste Overvejelse.

Endelig vil jeg gerne benytte Lejligheden til at gøre nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sabroe). Det ærede Medlem fremsatte i Gaar en hel Del Betragtninger over Landarbejderes Forhold, særlig Arbejdsforholdene paa Herregaardene. Det ærede Medlem brugte meget stærke Ord, men jeg er i det Tilfælde her paa mange Punkter delvis at kunne give det ærede Medlem Ret. Jeg har den Ære her i Tinget at repræsentere vistnok den Kreds i Landet, hvori der ligger de fleste Herregaarde. Jeg tror, jeg har 27 Herregaarde i min Kreds, og derved har jeg faaet et nøje Kendskab til de Forhold, hvorunder Landarbejderne, særlig Herregaardsarbejderne, leve, og jeg kan fuldt ud bekræfte, at disse Forhold i mange Tilfælde ere saare slette. Jeg kender mange Eksempler paa, at saadanne Arbejdere kun have et eneste Værelse, hvor hele Familien ligger i samme Seng. Ved Sygdomstilfælde ere de nødte

til at have Patienten liggende i samme Seng som den øvrige Familie. Jeg kunde ogsaa nævne Eksempler paa Familier, hvor der har været et Dødsfald, og man har været nødt til at opbevare Liget i Køkkenet, fordi der ikke var andre Steder at anbringe det. Den Art Forhold findes, og jeg tror, at alle, som have haft dermed at gøre, ikke have kunnet undlade i højeste Grad at maatte erkende, at der her er Trang til at gøre noget. Hvorvidt det kan gøres fra Statens Side, er en anden Side af Sagen. Jeg tror, at her burde Godsejerne i en ganske anden Grad tage sig af deres Arbejdere. Jeg kan ikke forstaa, at Godsejere, naar de vide, hvor forholdsvis lidt det koster paa Landet at skaffe bedre Huse, bedre Boliger, ikke gøre det, men jeg tror ogsaa, man skylder Sandheden at sige, at det ikke er saaledes alle Vegne. Jeg kender adskillige Godsejere, som gøre saare meget for at forbedre Forholdene ved at bygge sunde, gode Arbejderboliger og i det hele taget med stor Interesse tage sig af deres Arbejdere. Det ærede Medlem oplæste en Kontrakt, hvori der stod, at i Sygdomstilfælde blev der trukket 25 pCt. fra Arbejdernes Løn, og det forekommer mig, at det ærede Medlem mente, det var noget ganske almindeligt paa Landet. Jeg tror, det er noget ualmindeligt, hvis det overhovedet finder Sted mere. Jeg kender i ethvert Tilfælde mange Eksempler, navnlig med Hensyn til Bønder i Forhold til deres Arbejdere, hvor de, naar Arbejderne blive syge, med største Omhyggelighed tage sig af dem, hvor Bøndernes Koner pleje Husmændenes og Indsiddernes Koner og deres Børn, hvor de hente Lægehjælp til dem, saa tit det skal være, uden at faa nogen Betaling derfor. Men naar det ærede Medlem mente, at Midlet mod disse sociale Onder var, at Arbejderne overalt bleve Socialister — saa gik det straks over — saa tror jeg, han skyder langt over Maalet, og saa kunde man passende anvende Ordet: Hvi ser du Skæven i din Broders Øje, men Bjælken i dit eget bliver du ikke var. Jeg skal oplyse det ærede Medlem om, hvad han vist i øvrigt selv godt ved, at Boligforholdene her i Kjøbenhavn i ingen Henseende ere bedre end for Landarbejderne. Hvis det